

Beslut

efter kvalitetsgranskning av arbetet med extra
anpassningar och särskilt stöd under elevernas
hela dag i skolan och i fritidshemmet vid
Idbynskolan i Örnsköldsviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd under elevernas hela dag i skolan och i fritidshemmet vid Idbynskolan i Örnsköldsviks kommun. Granskningen omfattar verksamheten i förskoleklass, lågstadiet och fritidshemmet.

Granskningen utgår från två frågeställningar:

1. I vilken utsträckning har skolan och fritidshemmet arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet?
2. I vilken utsträckning leder och styr rektorn arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ges stöd i utbildningen som helhet?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen av området, vilka beskrivs i bilaga 2. I den bilagan finns också en beskrivning av hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. För varje delområde bedöms om skolenhetens arbete uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och beskriver inom vilka områden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning anger Skolinspektionen inte några utvecklingsområden, men kan lämna framåtsyftande kommentarer. Någon redovisning begärs då inte.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Idbynskolan i följande utsträckning:

Arbetssätt för extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet

Skolenheten har i låg utsträckning arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Arbetssätten för att åstadkomma ett kontinuerligt utbyte av kunskap och erfarenheter mellan personal som är involverad i stödarbetet behöver utvecklas.

Rektorns styrning och ledning

Rektorn leder och styr i låg utsträckning arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ge stöd i utbildningen i dess helhet.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver tydliggöra roller och ansvar i stödarbetet samt skapa goda förutsättningar för lärarna och övrig skolpersonal att samarbeta och utbyta erfarenheter utifrån ett tydligt fokus på att tillgodose elevernas behov av stöd under hela dagen i skolan och i fritidshemmet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 juni 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:11512) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive bedömningsområde.

Arbetssätt för extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet

Det här området handlar om hur arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd bedrivs utifrån ett heldagsperspektiv. Det innefattar planering och genomförande av utbildningen i skolan och i fritidshemmet, hur erfarenheter från olika personalkategorier och elever tas tillvara och hur kontinuitet skapas vid övergångar mellan skola och fritidshem.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolenheten har i låg utsträckning arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet.

Skolinspektionens granskning visar att stödarbetet i skolan och fritidshemmet planeras och genomförs utifrån elevernas behov av stöd men utan ett tydligt heldagsperspektiv. Det sker en kollegial dialog och ett erfarenhetsutbyte mellan lärarna och övrig personal men heldagsperspektivet i stödarbetet är inte framträdande. Stödarbetet baseras dessutom i liten grad på elevers perspektiv. Det sker ett spontant informationsutbyte mellan skola och fritidshem men det saknas ett strukturerat arbete för att utbyta kunskaper för att främja kontinuitet över hela dagen.

Heldagsperspektiv i stödarbetet

Verksamheten i förskoleklass, lågstadiet och fritidshemmet planeras och genomförs utifrån elevernas behov av stöd men utan ett tydligt heldagsperspektiv. I samtliga intervjuer framgår att lärarna och personalen i fritidshemmet arbetar nära varandra men att samarbetet inte är formaliserat. Lärarna i skolan uppger att de planerar sin verksamhet och att personalen i fritidshemmet planerar sin verksamhet på egen hand. Av intervju med lärarna i skolan framgår att lärarna i skolan och fritidshemmet sällan hinner prata med varandra om vad som pågår i fritidshemmet. Enligt de intervjuade lärarna i skolan finns det ingen koppling mellan den planering som görs i skolan och fritidshemmets planering eftersom det är svårt att få till en gemensam planeringstid mellan lärare i skola och i fritidshemmet. Däremot händer det enligt representanter för elevhälsan att lärarna i fritidshemmet behöver planera om verksamheten efter elevernas dagsform och behov och att lärarna i skolan och i fritidshemmet vid dessa tillfällen är bra på att lösa saker tillsammans. Lärare i fritidshemmet ger i intervjuer exempel på hur de i fritidshemmet planerar och genomför sin verksamhet utifrån elevernas behov. De försöker exempelvis dela gruppen så mycket det går för att skapa mindre sammanhang för elever med sociala svårigheter. Även lärare i skolan beskriver i intervjuer hur de planerar sin verksamhet efter elevernas behov. Exempelvis förbereder de elever inför moment, de använder bilder som stöd, de placerar eleverna så att det fungerar i klassrummet med mera.

Det sker en kollegial dialog och ett erfarenhetsutbyte mellan lärarna och övrig personal men heldagsperspektivet i stödarbetet är inte framträdande. Av intervju med lärare i skolan framgår att de hjälper varandra i det stödarbete som sker under skoltid genom att problematisera tillsammans och dra nytta av varandras erfarenheter. Det kan handla om att de pratar om vad nästa steg i stödarbetet är eller hur de kan bemöta en elev. Enligt lärare i skolan använder de varandras tidigare erfarenheter när de behöver hjälp, sedan provar de sig fram när det gäller planering och genomförande av undervisningen. De intervjuade lärarna uppger dock att de önskar att det fanns möjlighet till ytterligare samarbete med elevhälsans kompetenser för att "lyfta blicken" i stödarbetet. Av samtliga intervjuer framgår att stora

delar av elevhälsans personal är ny på skolan och att lärare i skola och fritidshem fått ta stort ansvar för stödarbetet, även om några lärare under senaste tiden fått stöd av elevhälsan genom exempelvis handledning av skolans psykolog. Lärare i fritidshemmet uppger att handledning när det gäller bemötande och förhållningssätt kring några elever getts till de lärare i skola och fritidshem som arbetar i en av skolans klasser. Eftersom all personal på skolan möter dessa elever skulle det enligt lärare i fritidshemmet vara bra om all personal gavs möjlighet att delta i handledningen. Enligt rektorn jobbar personalen på skolan nära varandra oavsett om de jobbar i fritidshemmet eller i skolan och snabba kontakter som handlar om vad eleverna behöver kommuniceras mellan personalen. Av intervju med rektorn framgår dock att lärare i skolan och i fritidshemmet sällan sitter ned och tillsammans pratar om extra anpassningar i fritidshemmet. Av intervjuer med lärare i fritidshem framkommer också att det inte finns några rutiner för hur skriftlig information ska föras över mellan personalen. Det finns exempelvis inte något system för personalen att dokumentera de extra anpassningar som ges till elever under fritidshemstid. Personalen i fritidshemmet uppger att de inte vet om de kan ta del av skriftlig dokumentation över vilka extra anpassningar som ges under skoltid. De uppger vidare att de inte är delaktiga när det genomförs kartläggningar av elevers eventuella behov av stöd.

Elevernas perspektiv på stödinsatserna utifrån elevernas hela dag i skolan och fritidshemmet tas sällan tillvara i stödarbetet. Av intervjuer med lärare i skolan och stödpersonal framgår att de använder sig av olika sätt för att ta tillvara elevernas synpunkter på det stöd som ges, bland annat genom att de har samtal med elever och deras vårdnadshavare. Enligt rektorn tas elevernas syn på det stöd som ges tillvara i samband med elevernas utvecklingssamtal. Av intervjuer med rektorn, lärarna i skolan och personalen i fritidshemmet framgår dock att det endast är lärarna i skolan som håller i elevernas utvecklingssamtal och att lärarna i fritidshemmet inte är delaktiga i att förbereda eller genomföra dessa samtal. Det är också verksamheten i skolan som är i fokus vid dessa samtal och elevernas synpunkter på stödinsatserna i fritidshemmet berörs inte. Framöver vill rektorn att även fritidshemspersonalen ska vara delaktig i elevers utvecklingssamtal när det finns behov av det.

Planerade övergångar för ökad kontinuitet

Det sker ett spontant informationsutbyte mellan skola och fritidshem men det saknas ett strukturerat arbete för att utbyta kunskaper för att främja kontinuitet över hela dagen. Av intervjuer med stödpersonal framgår att det finns rutiner för hur dagen startas på morgonen i fritidshemmet och att personalen i fritidshemmet enkelt kan nå alla lärare i skolan om de behöver informera dem om något innan skoldagens början. Lärare i skolan har ett kort morgonmöte varje morgon för att stämma av om någon exempelvis är sjuk. Om lärarna i fritidshemmet behöver ge information om saker som hänt under morgonen i fritidshemmet kan de söka upp lärarna i skolan vid nämnda morgonmöten, men oftast lämnas informationen vid

spontana tillfällen i korridoren. Enligt lärare i både skola och fritidshem finns det ingen särskild struktur för hur informationsutbytet ska ske mellan fritidshemmet och skolan vid övergångar mellan verksamheterna under dagen men lärarna i fritidshemmet söker upp lärarna i skolan och vice versa om något har hänt.

Vid intervjuerna framkommer att fritidshemspersonalen har god kännedom om det som händer i skolan. Eftersom det finns stödpersonal i några klasser under skoltid som följer med eleverna till fritidshemmet förs information över från skolan till fritidshemmet via stödpersonalen. Personalen i fritidshemmet använder den kännedom de har om skolan för att skapa bra övergångar mellan skolan och fritidshemmet. Lärarna i skolan har i sin tur viss kännedom om verksamheten i fritidshemmet eftersom de arbetar där enligt ett rullande schema när det exempelvis är arbetsplatsträffar för att möjliggöra för all personal att kunna delta vid något tillfälle. När det gäller övergången från skola till fritidshem har fritidshemmet anpassat sin verksamhet efter vilka elever som går i fritidshemmet och de stödbehov eleverna har. De låter exempelvis eleverna i förskoleklass och årskurs 1 vara en grupp både i skola och i fritidshem fram till skolbussarna går hem för att det skapar bättre lugn för elever med stödbehov när de är i fritidshemmet. Enligt rektorn har personalen tät kontakt med varandra och både skolan och fritidshemmet förändrar sin verksamhet efter elevernas behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att följande utvecklingsarbete behöver inledas:

- Arbetssätten för att åstadkomma ett kontinuerligt utbyte av kunskap och erfarenheter mellan personal som är involverad i stödarbetet behöver utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att stödarbetet vid Idbynskolan saknar ett heldagsperspektiv. Det finns en kontinuerlig dialog mellan olika personalkategorier i skolan och fritidshemmet, men dialogen har framförallt ett fokus på det stödarbete som sker under skoltid.

För att kunna ha ett heldagsperspektiv i stödarbetet är det viktigt att ha arbetssätt som främjar en helhetssyn i planering och genomförande av utbildningen i skola och fritidshem. Av kommentarerna till Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2022:334) om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att lärare och övrig skolpersonal, däribland elevhälsans personal, fortlöpande bör samarbeta för att skapa miljöer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa.¹

¹ Skolverket (2022). *Kommentarer till allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*, s. 24

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och personalen i Idbynskolan utvecklar arbetssätt som innebär att det sker en kollegial dialog kring hur elevernas lärmiljö under såväl skol- som fritidshemstid påverkar deras lärande och utveckling. Genom denna dialog, där även elevhälsans kompetenser deltar, kan också kompletterande perspektiv och erfarenheter tas tillvara när extra anpassningar och särskilt stöd utarbetas för elever.

Rektorns styrning och ledning

Det här området handlar om hur rektorn styr och leder arbetet på organisatorisk nivå för att möjliggöra ett heldagsperspektiv i stödarbetet. Området innefattar tydlighet i roller och ansvarsområden, förutsättningar och former för samverkan mellan olika personalkategorier gällande stödinsatser samt hur rektorn arbetar för att personalen ska ha den kunskap och kompetens som behövs för att kunna ge eleverna stöd under hela dagen i skola och fritidshem. Även rektorns uppföljning av stödarbetet ingår i området.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ges stöd i utbildningen i dess helhet.

Skolinspektionens granskning visar att roller och ansvar samt gemensamma arbets- och förhållningssätt inte är tillräckligt tydliggjorda och förankrade i organisationen för att främja ett heldagsperspektiv i stödarbetet. Vidare medför organisationen att stödarbetet är svårt att följa upp utifrån ett heldagsperspektiv. Det finns begränsade möjligheter för personalen i förskoleklassen, lågstadiet och fritidshemmet att samverka i planering och stödarbete utifrån ett heldagsperspektiv. Vidare visar granskningen att rektorn ännu inte kartlagt personalens behov av kompetensutveckling för att kunna bedriva stödarbetet ur ett heldagsperspektiv.

Ledning och organisation

Rektorn har inte förmedlat och förankrat tydliga och gemensamma arbets- och förhållningssätt i stödarbetet för hela skolan. På skolan går elever i förskoleklass och årskurserna 1 till 5. Personalen är indelad i ett lärararbetslag och ett arbetslag för personalen i fritidshemmet. Eleverna i förskoleklass och lågstadiet är indelade i tre klasser. En klass för förskoleklass och årskurs 1, en för årskurs 2 och en för årskurs 3. Det finns två avdelningar i fritidshemmet, en för de yngre eleverna i förskoleklassen och årskurs 1 och en avdelning för skolans äldre elever. Under fritidshemstiden på morgonen och viss del av eftermiddagarna slås verksamheten i de båda fritidshemsavdelningarna ihop. Av intervjuer med personal i fritidshemmet framgår att det finns gemensamma förhållningssätt för all personal som arbetar med de yngre eleverna, det vill säga elever i förskoleklass och årskurs 1, men dessa är inte kommunicerade med personal som arbetar med skolans äldre elever.

Exempelvis handlar förhållningssätten om att personalen ska avleda problematiska situationer, ha ett lågaffektivt bemötande och sortera situationer för att avgöra om det är något akut som måste avbrytas eller om det är något som personalen kan avvakta med. Andra exempel på gemensamma arbetssätt som nämns under intervjuer med lärare i skola och i fritidshemmet är att elever kan vägledas och förberedas inför moment, bilder som stöd används och elevernas placeringar görs efter elevernas olika behov i såväl matsal som klassrum. Lärarna i fritidshemmet uppger att viss personal har fått handledning från elevhälsopersonal om hur de ska arbeta med elever som behöver stöd men eftersom all personal på skolan möter dessa elever behöver all personal också ha samsyn och gemensamma arbets- och förhållningssätt. Enligt lärare i skola och i fritidshemmet finns det ett behov av att tydligare förankra gemensamma arbets- och förhållningssätt för att all personal ska vara överens om hur de bemöter elever som är i behov av stöd i skolan och i fritidshemmet.

Det är inte tydliggjort för personalen vilka roller och ansvar som de har i stödarbetet. Av intervjuer framgår att både lärarna i skolan och lärarna i fritidshemmet är osäkra på vad som förväntas av dem i stödarbetet och vem de kan vända sig till om de har frågor kring elevers stödbehov. Enligt både lärarna i skolan och elevhälsan tar personalen på skolan ett stort ansvar för stödarbetet. Det finns enligt lärarna i skolan en rollbeskrivning för skolans arbetslagsledare men det finns enligt lärarna i fritidshemmet inte motsvarande arbetslagsledarroll för fritidshemmets personal. Enligt elevhälsans representanter har rektorn inte tydliggjort deras olika roller och ansvar förutom vad gäller specialpedagogen.

Rektorn följer upp stödarbetet men ett heldagsperspektiv saknas i uppföljningen. Rektorn och den biträdande rektorn har under innevarande hösttermin haft en klassgenomgång med lärarna i skolan där de tillsammans diskuterat elevernas stödbehov utifrån en skriftlig redovisning. Enligt lärarna i skolan är inte lärarna i fritidshemmet delaktiga i klassgenomgångarna. Det framkommer i intervju med lärare i fritidshemmet att motsvarande genomgångar inte sker vad gäller elevernas stödbehov i fritidshemmet. Lärarna i skolan uppger att de skriver in de extra anpassningar som eleverna har under skoltid i ett digitalt system och att de själva följer upp de extra anpassningarna inför elevernas utvecklingssamtal. Enligt rektorn kan hen följa lärarnas dokumentation om eleverna i det digitala systemet men denna dokumentation gäller endast elevernas skoltid. Av intervjuer med lärare i fritidshemmet framgår att de inte känner till hur rektorn följer upp stödarbetet mer än att rektorn kan få återkoppling från det pedagogiska stödteamet efter teamets handledning av personalen. Enligt rektorn är den biträdande rektor med på alla möten kring elever som är i behov av stöd vilket gör att den biträdande rektorn får en bild över hur personalen tar till sig de råd de får och hur de förändrar sin verksamhet.

Förutsättningar för samarbete utifrån ett heldagsperspektiv

Förutsättningarna för personalen i förskoleklassen, lågstadiet och fritidshemmet att samverka i planering och stödarbete utifrån ett heldagsperspektiv är begränsade. Av intervjuer med lärare i skola och i fritidshemmet framgår att det finns få formella tillfällen för personalen att tillsammans diskutera stödarbetet i ett heldagsperspektiv. Enligt lärare i fritidshemmet har de planeringstid för fritidshemmet vid ett tillfälle i veckan och enligt lärarna i skolan har de planeringstid ett par eftermiddagar i veckan. Representanter för elevhälsan uppger att de har elevhälsomöte på skolan varannan måndag och i samband med att de är på skolan deltar de även i ett informationsmöte, på elevernas förmiddagsrast, då det finns tid för gemensam planering med all personal som arbetar på skolan. Personalen på skolan har även arbetsplatsträffar några gånger per termin. Lärare i skolan arbetar enligt ett rullande schema i fritidshemmet när det exempelvis är arbetsplatsträffar för att möjliggöra för personalen att kunna delta i arbetsplatsträffar vid något tillfälle. Det finns också ett rullande schema för vem som ansvarar för raster på förmiddagsrasten då personalen har sitt informationsmöte. Enligt lärarna är mötet på förmiddagsrasten i princip enbart ett informationsmöte. Lärarna uppger att det saknas förutsättningar och struktur för hur lärare och personal i fritidshemmet ska kunna samverka kring stödfrågor. Personalen som arbetar i fritidshemmet finns dock med i undervisningen under skoltid och håller även i rastaktiviteter under skoltid för att främja ett heldagsperspektiv i stödarbetet. Enligt stödpersonal finns det endast gemensam planeringstid för lärare i skola och lärare i fritidshem när det gäller personalen som arbetar i samma klass.

Som tidigare nämnts i beslutet har lärare i skola och fritidshem olika möjlighet att ta del av dokumentation vad gäller elevers behov av stöd. Lärarna i fritidshemmet medverkar inte heller i att förbereda och genomföra utvecklingssamtal med eleverna. Enligt rektorn är hen medveten om att lärarna i fritidshemmet behöver ges bättre förutsättningar att delta i möten med lärarna i skolan och med elevhälsans personal och hen har påbörjat ett arbete för att förbättra möjligheterna för personalen att samarbeta utifrån ett heldagsperspektiv. Det finns exempelvis möjlighet för någon av lärarna i fritidshemmet att delta i lärarnas planeringsmöten även om de ännu inte gjort det. Elevhälsan har också haft tätare möten på plats på skolan för att finnas tillgängliga och vara synliga i verksamheten och på så sätt kunna bidra till en bättre helhetssyn i stödarbetet.

Kunskap och kompetens

Rektorn har ännu inte kartlagt personalens behov av kompetensutveckling för att kunna bedriva stödarbetet ur ett heldagsperspektiv. Av intervjuer med rektorn och av insänd dokumentation framkommer att rektorn tillträdde tjänsten som rektor höstterminen 2023. Enligt rektorn kommer hen ta reda på personalens kompetensutvecklingsbehov genom samtal med personalen i samband med kommande studiedagar. Av intervjuer med lärare och personal i fritidshemmet framgår att frågor

om kompetensbehov har tagits upp med tidigare rektorer vid medarbetarsamtal men det är oklart om denna information förts vidare till nuvarande rektor. Enligt lärarna och personal i fritidshemmet deltog de förra läsåret i en digital föreläsning kopplat till stöd men föreläsningen var svår att omsätta då innehållet främst utgick från arbete med elever i de högre årskurserna. Föreläsningen skulle enligt personalen i fritidshemmet behöva följas upp så att innehållet kan omsättas och tillämpas för stödarbetet med yngre elever. Personalen i fritidshemmet uppger att de även deltog i en utbildning om rastaktiviteter under förra läsåret och att de efter utbildningen satte igång organiserade rastaktiviteter på skolan. Enligt elevhälsans personal har de tidigare år genomfört ett par utbildningstillfällen om hur elevers stödbehov kan utredas och kuratorn har genomfört en insats som har handlat om bemötande av elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att följande utvecklingsarbete behöver inledas:

- Rektorn behöver tydliggöra roller och ansvar i stödarbetet samt skapa goda förutsättningar för lärarna och övrig skolpersonal att samarbeta och utbyta erfarenheter utifrån ett tydligt fokus på att tillgodose elevernas behov av stöd under hela dagen i skolan och i fritidshemmet.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn har påbörjat ett arbete för att all personal ska ges bättre möjlighet att samverka har lärare i skola, lärare i fritidshem och elevhälsa små möjligheter till samverkan i skolans stödarbete ur ett heldagsperspektiv. Rektorn har inte heller tydliggjort roll- och ansvarsfördelningen i stödarbetet vilket kan bidra till att samverkan försvåras.

För att ett stödarbete ska kunna ske ur ett heldagsperspektiv är det viktigt att rektorn skapar förutsättningar för samverkan mellan lärare i skola, lärare i fritidshem och elevhälsa. En förutsättning för samverkan är att det finns strukturerade tillfällen, tid och plats och tydliga syften med möten. Det är även viktigt att roller och ansvar vid såväl mötestillfällen som i stödarbetet är tydliggjorda. Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37) framgår att rektorn ansvarar för att samarbetsformer utvecklas mellan förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.² Av kommentarerna till Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2023:127) om styrning och ledning av fritidshemmet framgår att det är rektorns ansvar att skapa en organisation som gör det möjligt för fritidshemmet, förskoleklassen och skolan att samarbeta och utbyta erfarenheter. På så sätt skapas förutsättningar för att kunna utveckla en helhetssyn på elevens behov,

² Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22)*, 2.8 Rektorns ansvar

utveckling och lärande. En helhetssyn innebär bland annat att utgå från att lärandet sker i alla situationer under hela dagen. Det ger också goda förutsättningar för fritidshemmet att skapa en trygg och god miljö för eleverna. I samarbetet är det viktigt att rektorn skapar förutsättningar för ömsesidighet och jämbördighet mellan olika personalkategorier, där eleven står i fokus.³

Skolinspektionen rekommenderar därmed att rektorn intensifierar det utvecklingsarbete som har påbörjats för att föra de olika personalkategorierna närmare varandra genom att tydliggöra de förutsättningar personalen har att samverka med varandra för att åstadkomma ett heldagsperspektiv i stödarbetet. I detta arbete kan rektorn förslagsvis som utgångspunkt tydliggöra vilket ansvar respektive personalkategori har i stödarbetet men även vad respektive mötestillfälle syftar till, vilka som träffas vid vilka tillfällen och se till att en tydlig agenda finns vid möten.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

Beslutsfattare
Signerat av: Eleonor Duvander

X Sara Algulin

Föredragande
Signerat av: Sara Algulin

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även Kristina Svensson deltagit.

³ Skolverket (2023). *Styrning och ledning av fritidshemmet. Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om styrning och ledning av fritidshemmet*, s.20

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket i Idbynskolan genomfördes den 5 oktober 2023. Intervjun med rektorn och biträdande rektorn hölls digitalt den 11 oktober 2023. Ansvariga inspektörer var utredaren Sara Algulin och undervisningsrådet Kristina Svensson.

Vid Idbynskolan i Örnsköldsviks kommun bedrivs utbildning i förskoleklass, fritidshem och grundskolans årskurser 1–5. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolenheten 51 elever i förskoleklass och årskurs 1–3. Granskningen omfattar grundskolans årskurser 1–3, förskoleklass och fritidshem, där 42 av skolenhetens elever går i fritidshemmet. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med lärare i förskoleklass och årskurserna 1–3
- En gruppintervju med lärare i fritidshem
- En gruppintervju med stödpersonal
- En gruppintervju med representanter för elevhälsan
- En digital intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Insända dokument och skriftliga svar på frågor från rektorn

Innan beslut har fattats har underlaget kommunicerats med huvudmannen.

Bedömningsområden

Bedömningarna görs i relation till kvalitetskriterier som Skolinspektionen tagit fram inom ramen för granskningen.

Inom respektive område granskas skolenhetens arbete inom följande delar:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning har skolan och fritidshemmet arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet?

- Heldagsperspektiv i stödarbetet
- Planerade övergångar för ökad kontinuitet

Frågeställning 2: I vilken utsträckning leder och styr rektorn arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ge stöd i utbildningen som helhet?

- Ledning och organisation
- Förutsättningar för samarbete utifrån ett heldagsperspektiv
- Kunskap och kompetens

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/arbetet-med-extra-anpassningar-och-sarskilt-stod-under-elevernas-hela-dag-i-skolan-och-i-fritidshemmet/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1 och 2

3 kap. 2 och 5-7 §§, 4 kap. 4 § samt 14 kap. 2 § skollagen (2010:800)

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.5 Övergång och samverkan samt 2.8 Rektorns ansvar.

Prop. 2009/10:165 s. 287